

СОЦІОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні знаменується постійним її реформуванням. Торкнулися реформи і соціологічної освіти. Проте наслідки для професійної соціологічної освіти досить несприятливі, що відбивається як на підготовці спеціалістів-соціологів та популяризації соціологічних знань у суспільстві, так і сприйнятті та розумінні соціологічних даних. Очевидно, що важливість соціологічної інформації та соціологічної освіти недооцінена та цей процес триває.

Соціологія як наука сформувалася у середині ХІХ століття, але в Україні набула такого статусу лише у 70-80-х роках ХХ ст. Незалежність України здавалося б дала новий поштовх у розвитку соціології та соціологічної освіти. Оскільки в цей час формувалися соціологічні школи, почали готувати спеціалістів у різних вишах. Про те, що соціологію почали сприймати на належному рівні говорить і прийняття відповідного Указу Президента «Про розвиток соціологічної освіти в Україні (2001 р.). Але вже у 2009 році МОН видає наказ № 642 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента». Як слушно зауважує Яковенко Ю., цей наказ суперечить попередньому указу та суттєво звужує поле діяльності для соціологів-освітян [1, С. 185].

Мета публікації полягає у аналізі сучасного стану соціологічної освіти та перспективних напрямках її розвитку.

У соціологічному словнику соціологічна освіта подається як «галузь вищої професійної освіти як соціального інституту держави» [2, С. 513]. У соціологічну освіту входить і мережа навчальних та науково-дослідних закладів, які здійснюють політику держави. На сьогодні соціологічна освіта охоплює 4 рівні кваліфікаційної підготовки фахівця: бакалавр, магістр, доктор філософії та доктор наук. На нашу думку, до соціологічної освіти на сучасному етапі можемо віднести не лише напрям підготовки кадрів, але і такі напрями, як створення нормативно-правових документів: від Професійного кодексу соціолога до стандартів вищої освіти підготовки бакалавра, магістра та доктора філософії, прикладну діяльність соціологів, наприклад, Соціологічної групи «Рейтинг», КМІС, Центра Разумкова та ін., популяризацію соціологічної інформації та даних у суспільстві.

Перш ніж звернемося до аналізу вище зазначених напрямів розвитку соціологічної освіти, зупинимося на деяких положеннях Указу президента «Про розвиток соціологічної освіти в Україні» [3]. Саме він особливо сприяв розвитку соціології та соціологічної освіти на усіх рівнях. У вказаному указі було передбачено низку завдань перед Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України та Вищою атестаційною комісією України. Проте, багато з них так і не були реалізовані. Це стосувалося зокрема і державних грантів, і поновлення роботи соціологічних служб на підприємствах, поширення соціологічних знань серед населення чи забезпечення державних замовлень на щорічні соціологічні дослідження. З усього переліку вдалося лише створити банк соціологічних даних, зокрема в Інституті соціології НАН України та КМІСі.

Попри це, соціологи намагалися при підготовці професійних кадрів враховувати і європейський досвід. Це, зокрема, відбилося і у створенні 4-х, а не 5-ти рівнів кваліфікаційної підготовки та відповідних стандартів вищої освіти. Поряд із цим спостерігаємо і негативні прояви та тенденції у соціологічній освіті: скорочення вишів та, відповідно, Освітніх Програм підготовки бакалаврів та магістрів, ускладнення можливостей у проведенні соціологічних досліджень. До пандемії та війни такі труднощі були пов'язані, передусім, із відсутністю новітніх статистичних даних, оскільки останній перепис відбувся ще у 2001 році. Інші труднощі стосувалися пандемії та ізоляції потенційних респондентів та війни, що унеможливила проведення будь-яких соціологічних досліджень на території бойових дій та окупованих територіях.

Але труднощі у проведенні соціологічних досліджень спонукали професійних соціологів до пошуку інших методів, що дозволяли отримати інформацію навіть під час війни. Особливо активною організацією виявилася Соціологічна група «Рейтинг», яка з початку війни проводила загальнонаціональні опитування на актуальні теми, або Інститут Соціології НАНУ, якому вдалося під час війни продовжити збір даних у рамках проекту «Українське суспільство: моніторинг соціальних змін». Останнім часом активною є Соціологічна асоціація України, що акумулює актуальну соціологічну інформацію та швидко реагує на сучасні суспільні виклики.

Безумовно, позбавлення соціології статусу обов'язкової дисципліни у вишах негативно вплинуло на її розвиток та розуміння і сприйняття соціологічної інформації. Навіть досить точні передвиборчі прогнози не впливають на вже сформоване бачення. Особливо актуальним, на наш погляд, може бути розвиток публічної соціології, тобто такого напрямку, що актуалізує сучасні суспільні проблеми та популяризує їхнє вивчення. Останнім часом є можливість познайомитися із соціологією завдяки виступам, коментарям відомих соціологів. До речі, започаткував деякі основи публічної соціології, на наш погляд, відомий український соціолог, нині директор Інституту соціології НАНУ, Головаха Є. Його влучні та напів наукові тлумачення основних соціологічних термінів у створеному ним альтернативному соціологічному словнику, привернули увагу до соціології, зокрема у колі студентства.

Варто також звернути увагу ще на деякі негативні тенденції у розвитку соціологічної освіти, зокрема підготовки науково-педагогічних кадрів. Автором було проаналізовано рішення Атестаційної комісії по присудженню наукових ступенів за останні 5 років, починаючи із 2019 року по 2023 рік. Отримана інформація змушує задуматися над тим, чи є майбутнє у соціології і яким воно буде. Отже, за останні 5 років захищено 57 дисертації, з них: 41 кандидатська дисертація, в тому числі і на вчений ступінь доктора філософії та 16, відповідно, докторських дисертацій. Якщо розглянути дані у гендерному розрізі, то 27 кандидатських дисертацій захищено вченими жінками, та 14 – вченими чоловіками, щодо докторських дисертацій, то 10 захищено жінками, та 6, відповідно, чоловіками. З огляду на це, спостерігаємо досить невелику кількість захищених робіт у галузі соціології, що свідчить про проблеми у підготовці професійних кадрів. Інша тенденція полягає у тому, що майбутнє української соціології має жіноче обличчя.

Відомий український соціолог Бакіров В. зауважує, що соціологія, в тому числі і соціологічна освіта, перебуває у кризі, але є, на його думку, є напрями, на які варто звернути увагу і, які зможуть оптимізувати процес розвитку соціологічної науки. Це стосується врахування процесу діджиталізації, тобто формування цифрового суспільства та напрямів його розвитку, а також актуалізації у роботі емпіричних соціологів та освітян нових методів та засобів збору соціологічної інформації та застосування дистанційних форм навчання, що стало актуальним під час пандемії та війни.

З огляду на вище зазначене, можемо стверджувати що соціологічна освіта перебуває у кризі. Відсутність підтримки соціологічної науки на усіх рівнях змушує соціологів науковців та прикладних соціологів до пошуку оптимальних методів отримання соціологічної інформації з урахуванням сучасних реалій. Маємо надію, що закінчення війни сприятиме розвитку соціологічної освіти, професійні соціологи займуть відповідну нішу, а соціологічні дослідження будуть неодмінно враховані при формуванні стратегії розвитку як окремих галузей людської життєдіяльності, так і суспільства в цілому.

Список використаних джерел та літератури:

1. Яковенко Ю. Своєчасні думки з приводу 20-річчя Указу Президента України «Про розвиток соціологічної освіти в Україні». Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 1. 184-200.

2. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Уклад.: В. І. Волович, В. І Тарасенко, М В. Захарченко та ін. Під заг. ред. В. І. Воловича. К.: Укр. Центр духовн. культури. 1998. 736 с.

3. Указ Президента України «Про розвиток соціологічної освіти в Україні» від 25.04.2001. №275 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275/2001#Text>

УДК 316.344.7

Алла Мудрик

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МАРГІНАЛІЗМУ ОСОБИСТОСТІ

У сучасній Україні, що перебуває у стані соціально-економічних трансформацій, проблеми соціальної реалізації професіонала неминуче торкаються його професійної ідентичності. Тому актуальним є розгляд соціального компоненту в структурі професійної ідентичності та дослідження можливих варіантів порушення процесу соціальної адаптації професіонала до нових умов.

Проблема професіоналізації, професійної ідентифікації розкривається в межах професійного становлення та самовизначення особистості (Б. Ананьєв, Г. Балл, В. Бодров, А. Борисюк, Н. Воляннюк, Е. Зеєр, Є. Климов, Б. Ломов, Л. Пілецька, Н. Пряжніков, О. Сафін та ін.), досліджуються акмеологічні чинники розвитку професіоналізму (О. Бодальов, Т. Буякас, А. Деркач, В. Зазикін, Г. Костюк, С. Максименко, В. Осьодло та ін.) та психологічні засади професіоналізму та професіонала (О. Волобуєва, С. Дружилов, О. Єрмолаєва, А. Маркова, Л. Мітіна, Ю. Поваренков та ін.).

Феномен професійної маргінальності розглядається як особливий різновид професійної адикції особистості чи групи, що характеризується певним ступенем виключення із соціально-професійної сфери суспільства, неможливістю (небажанням) реалізовувати професійні знання та навички, втратою ціннісного компонента праці, нездатністю ідентифікувати себе за професійною ознакою, орієнтацією виключно на оплату праці, а не на її зміст. Проблема професійного маргіналізму та її соціально-психологічна інтерпретація представлена в роботах О. Єрмолаєвої; значний внесок у розробку поняття та визначення об'єктивних та суб'єктивних факторів професійної маргінальності належить О. Бутиліній, Н. Воляннюк, В. Лапшиній, С. Ленькову, Г. Ложкіну.

На сучасному етапі соціогенна втрата професійної ідентичності призвела до професійного маргіналізму, що стає помітним соціальним явищем, причому не стільки у формі безробіття, скільки в особливій формі професійного маргіналізму на робочих місцях, який дослідники (О. Єрмолаєва та ін.)

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»
ЛУЦЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ**

*Матеріали X Міжнародної науково-практичної
конференції
(м. Луцьк, 23-24 травня 2024 року)*

Луцьк – 2024

УДК 371:378
А 43

*Конференція відбулася в межах виконання наукового дослідження
«Актуальні проблеми освіти та науки у контексті
євроінтеграційного поступу»
(реєстраційний номер в УкрІНТЕІ №0124U001475)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
(протокол № 6 від 27.06.2024 р.)*

Рецензенти:

Корновенко Сергій Валерійович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки, директор Науково-дослідного інституту селянства та вивчення аграрної історії Черкаського національного університету імені Богдан Хмельницького

Дем'янчук Олександр Никанорович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка

Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу : матеріали доп. учасн. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 23-24 трав. 2024 р.) / упоряд.: О. А. Бундак, Л. В. Бензель. Луцьк : ЛПРОЛ, 2024. 463 с.

Випуск вміщує статті з актуальних проблем сучасної освіти та науки, розвитку бібліотечної, архівної справи та соціальних комунікацій в умовах європейської інтеграції; питань впровадження інформаційних технологій в освітній процес; тенденцій розвитку соціальних технологій та психолого-консультативної діяльності; економіко-правових аспектів і туристично-рекреаційної роботи в науково-освітньому просторі; проблем фізичного виховання, зміцнення та відновлення здоров'я.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Думки авторів тез і статей можуть не збігатись із позицією редакції.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції без коректорських правок.

©Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна», 2024

ЗМІСТ
ВІТАЛЬНИЙ ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА
ВІДКРИТОГО МІЖНАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ПЕТРА ТАЛАНЧУКА

РОЗДІЛ I.

Історичні, філософські та організаційно-методичні питання розвитку науки та освіти в умовах європейської інтеграції

<i>Jan Jerzy MILEWSKI</i> SYMON PETLURA - AUTOR ZBLIŻENIA POLSKO-UKRAIŃSKIEGO	15-17
<i>Алла БОРТНІКОВА</i> МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЗАХІДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ	17-21
<i>Олена БУНДАК</i> МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ»: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	21-25
<i>Ангеліна БУСНЮК, Лариса ПОНЄДЕЛЬНИК</i> ІКОНИ ЖИДИЧИНСЬКОГО МОНАСТИРЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	25-28
<i>Олександр ДЕМ'ЯНЮК</i> КРАЄЗНАВЧИ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОЛИНСЬКИХ МІСТ (ЛУЦЬК, ВОЛОДИМИР, КОВЕЛЬ)	28-33
<i>Алла ДМИТРЕНКО</i> МІФИ І ФАКТИ ПРО «УКРАЇНСЬКУ» СОРОЧКУ	33-40
<i>Галина ЄРКО</i> ВІРТУАЛЬНІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ	40-45
<i>Алла КОРНЕЙКО</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	45-47
<i>Сергій МАРЧУК, Ірина ЧЕМЕРИС</i> НАРОДНО-ПЕДАГОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ЗДОРОВ'Я-ЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ІДЕЙ Г. СКОВОРОДИ	48-52
<i>Дмитро МАТІЯШ, Людмила МАРКІВСЬКА</i> КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНЩИНИ	52-54
<i>Валентина НАДОЛЬСЬКА</i> НАУКОВІ ЦЕНТРИ З ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВА НАУКОВОЇ	54-61

ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
РОЗДІЛ II. Професійне становлення майбутніх спеціалістів в інтеграційних умовах	
<i>Надія АНТОНЮК, Надія ПУШКАР</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	62-65
<i>Ірина ГРИЦЮК, Мирослава МОРДИК</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	65-67
<i>Олександр ДЕМ'ЯНЧУК</i> ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗПР	67-70
<i>Анна КУЛЬЧИЦЬКА</i> ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНИХ ЗАСАД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА В МЕЖАХ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ВСТУП ДО ФАХУ»	70-72
<i>Валентина ЛЮБЧУК</i> СОЦІОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	72-75
<i>Алла МУДРИК</i> ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МАРГІНАЛІЗМУ ОСОБИСТОСТІ	75-79
РОЗДІЛ III. Проблеми і перспективи вивчення розвитку інформаційної діяльності та соціальних комунікацій	
<i>Роман АВГУСТИНОВИЧ, Юрій КАУН</i> АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМПОНЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МАГАЗИНУ КАНЦЕЛЯРІЇ	80-83
<i>Олена БАРАНСЬКА</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ВЕБНАЛІТИКИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ВІДВІДУВАНOSTІ САЙТУ	83-86
<i>Федір БОРИСКО, Світлана НЕСТЕРЕНКО</i> МЕДІАПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	87-92
<i>Ірина БУТИНЕЦЬ</i> ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ	93-98

<i>Олексій БРЕДНЄВ, Олена БУНДАК</i> ВСТАНОВЛЕННЯ ТА НАЛАШТУВАННЯ OUTPOST FIREWALL	98-106
<i>Сергій ГУНДЕРИЧ, Юрій КАУН</i> ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМПОНЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ МЕРЕЖІ ПРИВАТНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ КЛІНІКИ	106-109
<i>Максим КОСИНСЬКИЙ, Юрій КАУН</i> ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМПОНЕНТІВ МЕРЕЖЕВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРИВАТНОЇ ДРУКАРНІ	109-112
<i>Тетяна ЖАЛКО, Марія ДОБРОВОЛЬСЬКА</i> ВІД ТРАДИЦІЙНОГО ДО ЦИФРОВОГО: МІНЛИВИЙ ЛАНДШАФТ РЕКЛАМИ В УКРАЇНІ	112-117
<i>Наталія ЛЯШУК, Богдан ШУМИК</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	117-120
<i>Анастасія НЕДОКУС</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЛОБЮВАННЯ ТА ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ЙОГО РОЗВИТКУ	120-124
<i>Юрій НІКОЛАЄВ, Тетяна ЖАЛКО</i> УКРАЇНСЬКЕ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ КІНО ТА СУЧАСНІ МЕДІАТРЕНДИ	124-129
<i>Катерина ПАНЧУК, Анна КУЛЬЧИЦЬКА</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗЄМОДІЇ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	130-132
<i>Олена ПОМАЗУН</i> ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	132-134
<i>Дмитро ФЕДОНЧУК, Надія КОНОН</i> АКТИВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ –МОТИВАЦІЙНИЙ ВПЛИВ НА ПОКАЗНИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	135-137
<i>Сергій ХЛУД</i> ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У РОБОТІ З ПЕРСОНАЛОМ	137-139
<i>Андрій ЦУП</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА. ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНО- ОРІЄНТОВАНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	140-143
<i>Марія ЧАЙКІВСЬКА</i> ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОГРАФІКИ У СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ	143-147

<i>Мар'яна ЮРИСТА, Лариса ПОНЕДЕЛЬНИК</i> ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА: МЕТОДИ ТА СПОСОБИ ВЕДЕННЯ	147-150
РОЗДІЛ IV. Сучасні виклики та актуальні проблеми правового регулювання суспільних відносин в Україні	
<i>Halyna TATARENKO</i> GENDER-BASED VIOLENCE AS A MANIFESTATION OF GENDER INEQUALITY AND VIOLATION OF HUMAN RIGHTS IN THE CONDITIONS OF ARMED CONFLICT	151-154
<i>Ілля БУНДАК, Олена БУНДАК</i> ІСТОРИЯ ВИНИКНЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	154-157
<i>Ігор ВАСИЛЮК</i> КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ	157-160
<i>Соломія ВОЛЯНЮК, Олена БУНДАК</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС УКРАЇНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ	161-163
<i>Андрій ГУСАК, Тарас ГУСАК</i> КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ	164-170
<i>Євгеній КУДЕЛЯ</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ДЕБІТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	170-175
<i>Юлія КУШНІРУК</i> ВЗАЄМОДІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	175-178
<i>Ольга ПАСЛАВСЬКА</i> ОСОБЛИВОСТІ ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ В ЧАСІ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	178-184
<i>Світлана ПІКАЛЮК, Тарас ГУСАК</i> ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	184-189
<i>Анатолій ПОПОВ</i> ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В СФЕРІ ОСВІТИ	189-191
<i>Олександр РЯЗАНЦЕВ</i> СПОСОБИ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ	191-193
<i>Наталія РЯЗАНЦЕВА</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОКАЗОВОГО	193-195

ПРОЦЕСУ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ		
<i>Оксана СТАРЧУК</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ НОТАРІАТ ТА НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ		196-199
<i>Ірина ТАЛАНЧУК, Сергій ТОГОБИЦЬКИЙ</i> ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА СИСТЕМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ		199-201
<i>Ігор ЯКУШЕВ</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПУСТОК В СУЧАСНИХ УМОВАХ		201-204
РОЗДІЛ V. Туристична галузь України в умовах євроінтеграційного поступу		
<i>Дмитро БРУЧА, Олена БУНДАК</i> ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ		205-209
<i>Олександра ДАНИЛЬЧУК</i> ВПЛИВ ТУРИЗМУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ		209-211
<i>Андрій МАЙСТЕР</i> РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В НІМЕЧЧИНІ		211-214
<i>Михайло КОВАЛЬ, Андрій МАЙСТЕР</i> СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В НІМЕЧЧИНІ		214-216
<i>Олександр КУНИЧНИК</i> МІСЦЕ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ		217-218
<i>Михайло КУНИЦЬКИЙ</i> РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ		219-221
<i>Олена НАГОРНОВА</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ТУРИЗМУ		221-224
<i>Марія ХОМИК</i> МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ		224-227
<i>Олександр ЧЕРЕМІСІН, Сергій ОЖЕМА</i> ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК ЄВРОПИ		227-229

РОЗДІЛ VI. Актуальні проблеми сучасних технологій фізичної реабілітації, зміцнення та відновлення здоров'я	
<i>Ольга АНДРІЙЧУК</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБСТЕЖЕННЯ ПАЦІЄНТІВ КОМБІНОВАНОЮ ТРАВМОЮ	3 230-232
<i>Світлана БАХОМЕНТ, Вікторія АФАНАСЬЄВА</i> МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ОДНА З ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ	232-236
<i>Святослав БОРЦЕВИЧ</i> ЛИХОМАНКА ДЕНГЕ – НОВА ІНФЕКЦІЯ, ЩО ЗАГРОЖУЄ ЛЮДСТВУ, ЧИ ДАВНЯ, З НОВИМИ ЯКОСТЯМИ, ЩО НАМ ОЧІКУВАТИ І ЯК ЗАШКОДИТИ ЇЙ?	237-241
<i>Галина ВАСИНЮК</i> ПОКРАЩЕННЯ ШВИДКОСТІ ХОДИ ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ В РАННІЙ ТА ПІЗНІЙ ПЕРІОД РЕАБІЛІТАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ БІГОВОЇ ДОРІЖКИ	241-244
<i>Віктор ГОРДІЙЧУК</i> РУХОВА АКТИВНІСТЬ І ЗДОРОВ'Я	244-246
<i>Наталія ГРЕЙДА</i> ВПЛИВ ГІДРОКІНЕЗИТЕРАПІЇ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН ОСІБ З ПОСЛАБЛЕНИМ ЗДОРОВ'ЯМ	247-249
<i>Олена КУЗЬМЕНКО</i> ПРОГРАМА БЕЗПЕРЕШКОДНОГО ДОСТУПУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ЛУЦЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	249-252
<i>Володимир ЛАВРИНЮК</i> ЕРГОТЕРАПІЯ У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ	252-254
<i>Оксана МИХАЙЛЮК</i> МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ЛЮДИНИ	254-257
<i>Яна ПОКИНЬБОРОДА</i> ВПЛИВ РАННЬОЇ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА ПОКРАЩЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ ПАЦІЄНТІВ З ШИЙНОЮ ТРАВМОЮ	257-260
<i>Владислав СІХОВСЬКИЙ</i> ДИНАМІКА ВІДНОВЛЕННЯ РУХОВОЇ ФУНКЦІЇ ПРИ АРТРОЗІ КОЛІННОГО СУГЛОБА	261-263
<i>Олена ТОМАЩУК, Юрій ВЕЛИЧКО</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНИХ І ВОЛЬОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ	264-266

<i>Богдан ТОДОСІЙЧУК</i> ДИНАМІКА ВІДНОВЛЕННЯ РУХЛИВОСТІ У ПРОМЕНЕВО-ЗАП'ЯСТКОВОМУ СУГЛОБІ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ	266-269
<i>Ірина ШАВЛЯЮК</i> ПОКАЗНИКИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ Й ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ДІТЕЙ ПРИ ДИСФУНКЦІЇ СКЛЕПІННЯ СТОПИ	269-272
<i>Галина ШАПОВАЛ</i> ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН КАРДІОРЕСПІРАТОРНОЇ СИСТЕМИ Й ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПРИ СКОЛІОЗІ	272-275
РОЗДІЛ VII. Бібліотечна та архівна справа як важлива складова інформаційно- комунікаційної діяльності	
<i>Ірина ВЕРХОВЦЕВА</i> ВОРОЖА ПРОПАГАНДА В ГІБРИДНІЙ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 2014-2024 РР. ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК	276-280
<i>Ольга ДИМАРЧУК</i> КОМУНІКАТИВНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ	280-289
<i>Олексій КУЗЬМИЧ</i> БІБЛІОТЕКА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА (на прикладі бібліотеки Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»)	289-292
<i>Олена КУШПЕТЮК, Володимир ФЕДІК</i> МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМЕНІ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ	292-294
<i>Валентина ПЕТРОВИЧ</i> БІБЛІОТЕКИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВЕКТОРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ	295-299
<i>Олександра САРАФІН, Надія КОНОН</i> ІННОВАЦІЙНА РОБОТА ЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СИСТЕМИ	300-301
<i>Юлія СОЛОВОНЮК</i> ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ	301-305
<i>Андрій ФЕДІК</i> ВОЛИНСЬКА ДОУНЬ ІМЕНІ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ ЯК ЛОКАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАВОПРОСВІТНІХ ЗАХОДІВ ЗА ПІДТРИМКИ ПАРТНЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	305-307

**РОЗДІЛ VIII. Психолого-педагогічні виклики в освіті
(загальної, вікової, реабілітаційної та корекційної психології та педагогіки)**

<i>Вікторія ВРОНСЬКА</i> ФОРМУВАННЯ ВАЖЛИВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ: АСЕРТИВНОСТІ, ПРОАКТИВНОСТІ У МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ЗДО	308-312
<i>Оксана ЗАКУСИЛО</i> БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНА НОРМА	312-314
<i>Інна ІВАНЮК</i> ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	314-317
<i>Михайло КОЦЬ</i> АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ У КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ	317-319
<i>Оксана ОЛЕКСЮК</i> РОБОТА З ДІТЬМИ ОПІ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	320-323
<i>Вікторія МАЙСТРУК, Святослав БОРЦЕВИЧ</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОЇ ПАТОЛОГІЇ ПРИ ОКРЕМИХ НОЗОЛОГІЯХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ НЕДОСТАТНОСТІ	323-325
<i>Неоніла ПРОВАЛЬНА</i> ІНКЛЮЗИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ, ЯКІ МАЮТЬ СОЦІОАДАПТАЦІЙНІ ТРУДНОЩІ	325-331
<i>Анастасія СЕМЕНЮК</i> ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО УЧНІВ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ	332-334
<i>Сніжана СІЛІЧ</i> МЕТАФОРИЧНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАТИВНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ	334-340
<i>Тетяна ФЕДОТОВА</i> ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕЖИВАННЯ ТРИВАЛОГО ТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСУ	340-342
РОЗДІЛ ІХ. Особливості міжкультурної комунікації	
<i>Руслана ВАСЮРА</i> МОВЛЕННЄВА МАНІПУЛЯЦІЯ: РИТОРИКА ЯК	343-346

ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОГО ТИСКУ ТА ДЕЗІНФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	
<i>Вікторія ГУСАК</i> ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРИНЦИПІВ КЛАСИФІКАЦІЇ УРБАНОНІМІВ (НА ПРИКЛАДІ КИЄВА ТА ВІЛЬНЮСА)	347-350
<i>Анжела МИКОЛАЙЧУК</i> БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ В ОСВІТІ: ТОЛЕРАНТНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ВЗАЄМОДІЯ	350-355
<i>Зінаїда ПАХОЛОК</i> ТОПОНІМИ З ЛЕКСЕМОЮ «БАБА» У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	356-360
<i>Ольга Приймачук</i> ІС «WINDOW ON AMERICA» IN LUTSK	360-362
Розділ х. Управління фінансами, банківськими установами та страховими компаніями як фактор розвитку соціально-економічних систем	
<i>Аліна БІДУН, Наталія ЖИГАР</i> ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУ І ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	363-367
<i>Андрій БІЛАН, Андрій ПЕТРИНЯК</i> СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	367-370
<i>Олена БОРИСЮК</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	370-372
<i>Софія ГЕРАСИМЧУК, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i> ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	372-378
<i>Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК, Людмила ДАВИДЮК</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СТРАХОВИКІВ	378-382
<i>Наталія ЖИГАР, Ганна ДАКАЄВА</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД У ФІНАНСУВАННІ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	383-389
<i>Едуард КАРПЕЦЬ, Андрій ПЕТРИНЯК</i> РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	390-394
<i>Назар КЛИМЮК, Наталія ЖИГАР</i> ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО	394-400

Й	СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
<i>Роман КУШПЕТЮК, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i>	ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	400-403
<i>Юрій ЛЕБІДЬ, Наталія ЖИГАР</i>	ПРОБЛЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В РИНКОВИХ УМОВАХ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	403-409
<i>Ольга ЛІСОВА, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i>	ПРИРОДА ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ ТА ЇХ ЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ	409-413
<i>Анна МИГАЛЬЧУК, Андрій ПЕТРИНЯК</i>	ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ	414-417
<i>Тетяна МІНДЕР, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i>	РОЛЬ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО БОРГУ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	417-422
<i>Наталія НІКІТЕНКО, Андрій ПЕТРИНЯК</i>	ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ З БЮДЖЕТІВ ГРОМАД	422-426
<i>Остан НОВОСАД, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i>	БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА СТРУКТУРА	426-429
<i>Андрій ПАШКО</i>	ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	430-432
<i>Андрій ПЕТРУК, Наталія ЖИГАР</i>	ПРОГНОЗУВАННЯ СТАНУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЙОГО ВІДНОВЛЕННЯ	433-436
<i>Андрій ПЕТРИНЯК, Марія ТКАЧУК</i>	ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	436-441
<i>Наталія ТКАЧУК</i>	ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	441-444
<i>Микола ЧЕРНІЙ, Марія ДАЦЮК-ТОМЧУК</i>	ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ТА ЗАХОДИ З ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	444-450
<i>Юрій ШЕВЧУК, Андрій ПЕТРИНЯК</i>	УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТА ДИНАМІЧНІСТЬ ЇХ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	450-453
	Відомості про авторів	454